

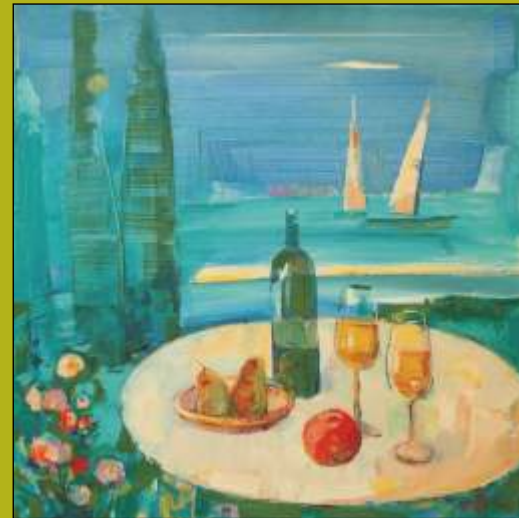

РУСИНСЬКИЙ RUSZIN VILÁG SVIT

річник VII. число 72., септембер 2009
VII. évfolyam 72. szám, szeptember 2009

Петро Фелдеші "Казковий Балатон"

Надія Дідик "Балатонський натюрморт"

Іванка Войтович "Рано"

Александр Войтович "Мечты на Балатоні"

Петро Матл "Вітер на Балатоні"

Іван Дідик "Балатон"

Антон Ковач "Мінливий Балатон"

Сято рождения Божої Матери

VI. Межигароглорный Русинський
Художественный Пленер

Сято рожденія Божої Матери

Уже 8-ый раз, 29-го августа сього рока русины Мадярщины совершили паломничество у деревляну церков Сентендренського шканзена, обы отсытковати День рожденія Сятої Богородиці. Хоть погода не была дуже добров, небо захмарилося, и быв робочий день, отпуст на честь сята Малої Богородиці отбывся по традиції и зачався Божественнов Літургійов, котру отслужили *др. Иштван Челені* и *о. Янош Михаль Соноцкі*, имена котрых добре извістні греко-католичеським вірникам, котрі регулярно присутствувуть на наших русинських міроприятіях и читають наші виданя. Проповіді у мандокськуй церкви мавуть великоє значеніє діла вірникув, бо они зближавуть нас, русинув, мы усе дустаєме духовноє удовлетвореніє, сяткувучи день рожденія Божої Матери, котрый по церковному календарю є 8 септембра. Сесе сяткованя свідітельствує про вто, ош молитвы наших предкув не были безслідными, бо сохраненіє традицій и додержованя греко-католичеської віри нигда не исчезнуть из сердец истинных русинув. Сята Літургія извязана из минувшим, теперішним и главное, нашов будущностьов.

Сято открыла заміститель председателя ВРМС *Ольга Сільцер-Ликович*, котра зачитала привітствіє председателя ВРМС *Андрія Манайло*. У привітствіи Андрій Манайло указав на головні програмы, котрі обеспечувуть сполупрацу менщины из общественностью. Вун указав, ош якраз завто треба великоє вниманіє уділити виданю новинок, книг на русинському языку, котрі знаомлять широко

общественность из русинськов культуров, то-єсть музыков, живописом, літературов, исторійов русинув и также выдавати мадярьскоязычні книги из тов же ціллю. Наші виданя мавуть широкий круг читателков по цілому світу. Мы уділяєме вниманіє появленію матералув про русинство и на интернеті, бо общественность проявляє интерес до нашої исторії и культуры. То-єсть, не є недостатка у планах на державному и регіональному уровні, айбо є што ищи изробити у плані сполупраци, бо лем сполна робота приводить ид общому успіху. Андрій Манайло далше указав, ош вун у ушыткому,

особенно у чоловічеських отношеніях стоит за общу бесіду, за договоренность, бо то є доказанным фактом, ош разногласія не приводят ид положительным результатам. Тым, котрі стремляться розрушити наш идентитет, нашу сполну роботу по розвитку нашої культуры и языка, не є міста межи нами... Русинство на протяженіи исторії дуже много пережило: нівелацию, униженія, мученичество сященни-

кув, отказ вуд языка и віроисповіданія. Наші предки давуть нам и нашим потомкам примір, бо они усе поступали так, нібы знали, ош твердов роботов, віров и выдержков мож побідити зло. Они научили нас, ош жертвенный живот є побідов. Нам, и нашому молодому поколінію треба мати силы, желаніє и способности продовжати настоящий живот у служеніи сятому ділу русинув.

У конци Андрій Манайло пожелав каждому русину и каждому сяткующому гостю почувствовать у свому серцю духовный призыв, мир и благодать, на котрі призывать нас днишное сято: “Ушыткым желаву Божого благословения и приятно провести час на сяті.”

Части Літургії звучали по-церковно-словянськи. Треба отмітити, ош и дяк греко-католичеської церкви района Ракошчобо, співав Літургію по церковно-словянськи.

Затым сято продовжалося у туй же Нодьбодогі пойти, де и у спередущі роки. По програмі выступив фолклорный ансамбль села Пілішсенткерест у составі 12 чоловік пуд руководством Левенте Галда. Хор прекрасно исполнил канонічні піснопінія и также из великим успіхом віночок русинських народных співанок, за што заслужили довгоє

Выступленіє др. Иштвана Челені

плесканя. Затым состоялась презентція книги о. И. Челені „Сокровища греко-католических піснопіній”. О. И. Челені видав сию книгу у 2008 році у Естергомі. Книга состоит из 2-х частей: писемной и нотной, котра є собственно прилогов. У свойому выступленію о. И. Челені отмітив, ош уже у 2008 році був проведеный анализ 96-ручного писемного матеріала Гайдудорогської греко-католической епархії, у результаті чого був зроблений извѣстный вывод, ош у основі піснопіній є подкарпатські (русинські) греко-католическі піснопінія. Русинські мелодії є непосредственными жерелами мадярських літургических піснопіній. Подкарпатя є містом исторического развития мадярских наспівув. Отец Бейла Нодь у час межи двома світовими війнами писав, ош „наші наспівы майже у повнуй мірі повторяють словянсько-рутенські пісенні ритмы, мадяре перебрали їх мелодії. По правді, мы не лем перебрали русинські пісенні формы. Наш незаслуженно забытый Дебреценський музыкознатель и изгладователь Иштван Орос из правом писав: „Мадярські греко-католическі літургическі піснопінія идентичні из піснопініями русинських греко-католикув Мадярщины”. (1937).

Сесе правда и тогды, кидь у сих, так называемых рутенских вадь русинских пісенных мелодіях є дух многих народов, живущих у Мукачовській и других епархіях. Стріча народов, стык їх култур у сіверо-восточной части державы создала несравненно богатый світ мелодій, котрый вобрав у себе древні корні и музыкальні ритмы, живущих там русинув, мадяр, словакув, сербув, румунув. Не треба глядати, кулько у наших мелодіях русинських, мадярських, румунських и других елементув. Ліпше было просто говорити про русинські, вадь подкарпатські пісенні мелодії, котрі послі унії жили и живут у наслідникув Мукачовської и Пряшовської епархій. Їх понесли из собов у Америку наші братя и хоснують як у русинських, так и у мадярських парохіях.

Послі унії організовалися інституції мукачовського єпископата (семінарії, педучилища), таким образом музыкална култура, у тому числі духовна, очутилася у добрых руках. Йозеф Мошольгов, духовный музыкознатель, писав: „Великов заслугов русинув є вто, ош они возвели у систему наші мелодії и научно їх обробили”.

Кромі Мукачовської епархії, такое же музыкальное наслідство поширилося и у Пряшовській епархії. Наші духовні співы, нібы нота по ноті, тождественні.

Як у Мукачовській, так и у Пряшовській епархії, не лем у окремых парохіях, айбо и у семінаріях и у педучилищах пісенный матеріал був гетерогенным, то-єсть, кулько было дякув, учительов співув, тулько было варіацій мелодій. Літургичні мелодії по-церковно-словянськи, пузніше и по-мадярськи, передавалися из уст у уста вуд отца до сына, так як и народні співанки. Сесе хотів помінати мукачовський єпископ, Дюла Фірцак, Вун розпорядився, обы дяк Ужгородського Кафедрального Собора Йозеф Малинич и Янош Бокшай изобразили греко-католическі літургическі піснопінія. Они выдали по-мадярськи „Релігійозні співы” („Egyházi köznének” у Ужгороді у 1904 році. Старі священники ищи памня-

тавуть, як Янош Бокшай из помощью мадярсько-язычных попув подписывав мадярський текст пуд нотами русинських співув. У Ужгороді, а затым и у Гайдудорогській епархії нараз сись зборник став руководством, у отличіє вуд Пряшова, де обучение дальше проводилося по записам Кизака. Таким образом, у час організації Гайдудорогської епархії був готовый матеріал літургических піснопіній. Затым о. Иштван Челені отмітив, ош зборник наспівув народов Подкарпатя був бы не полным, кидь не говорити про народні співанки. У послідні роки, дякувучи изгладовательській роботі, были найдені такі матеріали, котрі заслуговують вниманія.

У 1941 році Янош Гебрі, подкарпатський півдоучитель-директор школи, видав пісеньник „Тайстра из співанками” (Nótatarísznya). У цьому пісеньнику крім літургических піснопіній були так називаємі паралітургічні співанки, співанки даяких композиторов и также народні співанки. Каждый обозначенный цикл має греко-католичеські корені. Под паралітургічеськими співами треба розуміти такі, котрі родилися под впливнем літургичеських. Авторы їх, Янош Гебрі, Шандор Мацко и другі, – были извітними дяками на тот час.

У наші дны Иштван Мароші, парох из Нодьбейганя (Подкарптя) найшов припавший порохом пісеньник. Вун хотів бы выдати співанки из сього зборника, дополнивши їх співанками из Шаланків (Подкарптя, Виноградовський район). То-єсть, річ иде про собрание подкарпатських співанок, котрі є, так казати, нібы призабыті. У книзі „Сокровища греко-католичеських піснопіній” є прилога, де є розділ „Народні співанки и творы” (194-221). О. И. Челені упоминає якраз тоты співанки, котрі співаються у честь Божої Матери, у сято рожденія Богородиці, Маріяповчанскі співанки, котрі співалися и співаються пуд час паломничества процесій до Маріяповчи из Подкарптя и районув Мадярщины. Слова и мелодія булшости співанок (мадярських и русинських) майже цілком єднакі. Затым о. И. Челені говорив про співанки - оригінальні маріяповчанські, про историчні співанки про Марію, як про Матір мадярув и другі. Каждый гость дустав тексты и ноты співанок, и ушыткі співали уєдно знакомі из дїтства, прославляючи Божу Матір, співанки.

О Маріє, мати Божя, Пречиста,
Проси за нас свого сына Исуса,
Світла зорниця, небесная цариця,
Свята, пречиста Діво Маріє.

О Маріє, мати всіх Пречиста
Проси (повтор стр. 2-4)
О Маріє, християнам потіха
Проси.....
Ты царица Архангелов, Пречиста.....
Ты честніша Херувимов, Пречиста.....
Ты славніша Серафимов Пречиста.....
Ты царица во короні, Пречиста.....
О Маріє, Мати святых, Пречиста.....
О Маріє, Мати наша, Пречиста.....
Поможі нам, діво Мати Пречиста.....
Не допусти ко нам войну, Пречиста.....
Подавай нам свою помощь, Пречиста.....
Не допусти на нас кары, Пречиста.....
Призри на нас во час смерти, Пречиста.....
Поручи нас своему Сыну, Пречиста.....

Молиме, Тя Діво.....

Молиме Тя Діво
Грішныє усердно
Призри, о Маріє
На нас милосердно.
Не можем ко тебі
Очи обернути
Ради многих гріхув
Твой образ смотріти.

Пречистая Діво Мати

Пречистая Діво Мати
Нашего края
На небесах и на землі
Тя величают.
Ты грішников од тяжелой муки
Через Твої спасаєш руки.
Не дай нам пропасти.

Ко Твоєй святой иконі...

Ко Твоєй святой иконі,
Прибігаєм грішными
Заступниця велія
Пресвятая Марія.

Под Твой покров

Под Твой покров прибігаєм,
Пресвятая Діва
Твою помощь мы жєлаєм
Мати милостива.
Сохрань, покрый, освободь нас,
Пресвятая Діва
Не дай, не дай згубити нас,
Мати милостива

Послі, мож уповісти, духовної части сяткованя Рожденія Сятої Богородиці, была представлена заключительна часть програмы сята – выставка-коштованя страв, приготовленных русинськими газдынями. Представилися 6 районув Будапешта и 2 района Боршод-Абауй-Земплиня (Шойов-Петрі. Оновд). Выставку открыла др. Маріанна Лявинец. Газдыні и на сись раз удивили гостей необыкновенным разнообразієм приготовленных страв. Были туй представлені разні шалаты, и рантованое мясo, мясний рулет, рантована рыба, наповнені яйця и много фінонных шютеменюв. Усі добре ся погостили, поговорили, поспівали. Прекрасным фоном сята послужила выставка деревляных прикрас и предметув из колекції Анны Кедик. У поїті гості дустали послідні номеры „Русинського Світа” и „Русинського Вісника”.

Др. Маріанна Лявинец

Возвращеніє Маріаповчанської Чудотворної Иконы

Чудотворна Икона Божої Матері сім місяців находилася у Гайдудорозі. 7 фебруара сього рока у супроводженні дакулькох тисяч вірників Икона была перенесена у Гайдудорог, бо на місті її постійного нахождения у Маріаповчанській церкві зачалася реставрація. У місті її временного перебування до прибытія Иконы дуже добре подготовилися. А Она указала, ош и на новому місті, її материнська любов не ослабла до тых, кто до неї обертаєся, ош Она усе и усягды выслушать тых, кто просить помощи уд неї.

Айбо Икона Божої Матері має своє постійное настоящее домовство. Теперь реставраторы достигли тої стадії у своій роботі, котра зробила возможным, обы Чудотворна Икона вернулася дому. Сесе сталося 5 септембра. Икону ладилася супроводжати многисленні паломники. Уже у вечері спередущого дня зачалися приготування не лем фізично, а и достойным образом духовно, обы щастя вуд того, ош Икона вернулася на своє місто, было повным. Под вечер змішаний хор Кантемус дав благотворительный концерт. Послі того зачалася ночное бденіє. А число паломників усе росло и росло, обы прийняти участіє у сяті перенесеня Иконы. На щастя вітрена погода помінялася, и настало світлое рано. Дякувучи сьому, у 3 години послі короткої молитвы и короткої вдохновенної бесіди єпископа о. Фюлепа Кочіша, дві тисячі паломників рушили у путь из Чудотворнов Иконов. Чудотворну Икону несли 8 мужчин, попеременно через кажді 300-400

метрув по маршруту Гайдудорог-Уйфегирто-Ерпоток-Жінделеш-Нодькалло-Каллошемйен-Почпетрі-Маріаповч. На сесе почетное и духовно возвышенное заданіє пригословилися вірники булше ста парохій, до котрых присоединилися на невеликому участку арестанты тюрмы регіона Саболч-Сотмар-Берег.

Процессія паломників идучи, співала греко-католицескі літургіческі піснопінія и Маріаповчанські співанкы, прославляючи Божу Матір. По пути были благословлені ищи три иконы, котрі будуть основами будущего маріанського пути. Из часом число паломників продолжало увеличиватися, на каждую штацію до процесії присоединялося сотні паломників, межи ними був и Нандор Бошак – єпископ области Нїредьгазы-Дебрецен. Таким образом, назбиралося коло 5000 паломників, у супроводженні котрых Чудотворна Икона Божої Матері достигла гатарув Маріаповчи, де приблизительно тулько же чоловік чекали вертавучуся дому Марію.

Шествіє проходило по пути, выкладеному мийчешами до площади перед церквов. У неділю послі Сятої Літургії и вечерні Чудотворна Икона назад зайняла своє постійное основное місто у Маріаповчанській базилиці.

Норберт Задубенскі
Семінарист
Rózsák terei hírmondó

Пам'яті Андраша Штумф-Бенедека

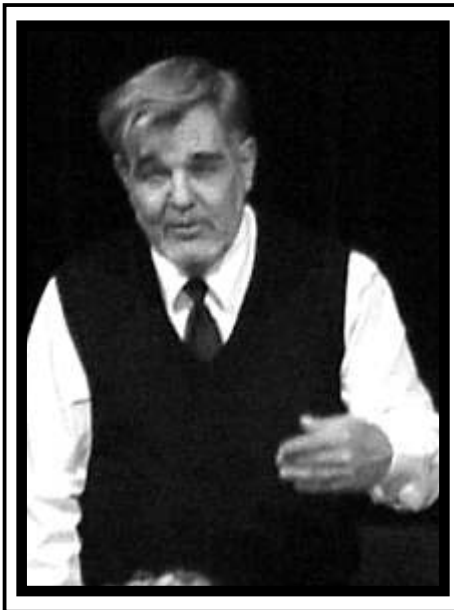
Русинську общину Мадярицини нечекано потрясла смутна вість – из земного бытія одойшов честованый ушыткыма Андраш Штумф-Бенедек – поет, писатель, изгладователь мадярської и русинської исторії и културы, патріот Подкарпатя. Его произведенія, публіцистика, проза и стихи носят у собі сліды его неординарної личности, его судьбы. Они передають читателю высокофілософськи мысли бытия, любви, толерантности, быти самым собов наперекор тяжкым испытаніям судьбы. Уроженець Мукачова, майже из дитства познав и многоязычіє и множество разных културных традицій. Но ему припало познати и тоты тяжкосты судьбы, котрі принесла тоталітарна політична система. Про величину поставы самої личности Андраша Ш. Бенедека майже майліпше говорит тот факт, ош будучи автентичным членом мадярської общины Подкарпатя, вун также переживав у своей душі и трагедію духовного, културного, політичного и языкового утисненя русинського народа. Про нас, русинув Мадярицины, и мож сміло уповісти, и діла вишыткых русинув, світла пам'ять про А. Ш. Бенедека лишилась наохтема. Бо мы нигда не забудем ему то, ош як вун намагався усилити нашу віру и пам'ять ид нашу исторію и културу. Наша благодарность и до нині не має гатарув холем за книжицю „Русины – gens fidelissima” (Поліпрінт, Ужгород, 2001), котра выйшла у тот час по-нашому, по-русинськы (переклад Ігорь Керча). Вун нароком домагався того, обы сися книжиця ся появила по-русинськы! Сись благородный жест не мож неоцінити, не мож неоцінити намаганя чоловіка, мадяра по національности, у тому, як вун хотів усилити національное сознание русинув! Его діяльність ищи при животі высоко оцінила русинська община Мадярицины – вун став лауреатом премії ім. А. Годинки (2005). Ищи не так давно, 15 юнія 2009 рока вун презентовав Календарь-Альманах 2009, представляя „Русинську поезію другої половкы XX сторочя,, , ищи не так давно мы уедно из ним радовалися его лаудации по случаю награды Pro Patria in Exteremis, айбо неминуемый час прийшов...

Блаженный покой, вычная Йому память!

Редакція

Андраш Штумф Бенедек (01.02.1947, Мукачово, Україна), доктор исторії културы, перекладач. У році 1970 закончив філоло-гічний факультет Ужгородської університы. У роках 1966-1967 робив у новинці „Закарпатська правда” (Kárpáti Igaz Szó), а з рока 1969 був редактором „Закарпатського книжного видавництва” (Kárpáti Könyvkiadó). У році 1976 позад преса брежневської диктатуры мусив лишити рудну землю и перебраться у Мадярицину. Нині робить изгладователєм исторії національных меншин. Перві его публікації появилися у році 1969 у подкарпатській пресі. Темов его многочисленных

книг є исторія Подкарпатя, его култура, розвой мадярської културы на Подкарпатю. Тема его докторської дисертації „Исторія подкарпатської исторіографії” /”A Kárpátaljai helytörténetírás története”. Вун пише на мадярському языкови, айбо позад русинської тематики и цінности его публикацій многі авторы перекладають го на русинський язык. Таким приміром была его книга „A gens fidelissima: a ruszinok” (2003), котру Ігор Керча перевел на русинський язык у році 2001, пуд назвов „Сосіды добрі и вшелякі. Русины, gens

fidelissima”. У суй книзі автор у доступній формі ессе из выважених позицій сочасної науки сміло указує путь подкарпатських русинув от зачатка заснования русинських сіл до днешніх часув. Окрем сєї работы, вун написав ищи 4 книжки про исторію и етнографію карпатського края. Вун є автором многочисленных товмачень русинської поетики на мадярський язык В. Федынышынца, В. Сочки-Боржавина, И. Петровція. Его публіцистичні творы печатаються у новинці „Русинський світ” (Будапешт), у русинському „Календарі-Альмасі” (Будапешт) и у мадярській періодиці.

Вун є активным участником научных конференцій, котрі проводят Общество А. Духновича у Ужгороді и Общество ім. А. Годинки у Будапешті. Член Союза писателюв Мадярицины и член Союза писателюв Подкарпатя. Лавреат премії ім. А. Годинки 2005. Его поетичні зберьки: „Старі стихи” /”Régi versek”/ (1995), „Бездомный” /”Itthonlalanul” (2006), за котру у році 2007 став лавреатом літературної премії ім. Ороня Яноша (Arany János irodalmi díj) и премії за Мадярське Искусство (a Magyar Művészetért díj).

ВІРШ У НЕФАЙНУ ПОГОДУ Пам'яті Гажі Надь

Туй уже ся взорвала Икс-бомба,
Што убивать людей, не їхнє добро
Прах наш, што вітер розвіє
Застелить ушиткий простор.

І земля мертва, наша подруга
Типирь як ледяна гора
Лем небо сіяє, світлом защитным
Нас до голови покрива

У віртуальному світлі вокруг
Іде старий, лживый шоу
Снам та дійстности подражая.
Од юнія и до мая

І мы, у кого серце чисте,
І душа свободна, дниська,
Лічимо нарывы на горбу,
Чекаючи на свою судьбу.

На столі грамотея
Помалы гасне послідне світло,
Доки вун слези витирає
Й закон записує навечно

Ты уже знаєш, мы лем ся надієме,
Ож назначив нашу дорогу Бог,
И всюды знов проросте життя,
Як предрікав Пророк

Повіш ми, ци щі болить
Заграблена Отцюзнаина,
І ци сіяє щі в очах
Цімбора слезинка?

*Потовмачив из мадярського
Др. Янош Сабо*

КАТУНСЬКІ ГРОБЫ

Не знаву,
ко був удкы,
айбо в собі чудесный несли світ,
што світит ся тепер на листьях корчув.

Приходит тихый змерьк.
Бронцові глупі тінї
падут на гробы,
сыпле ся з них світло.

В гортанці листья заніміло слово,
котроє вуповісти вже не бировали.
На камінь стерпли стромы,
гибы послідный рух їм завершали.

Приходит тихый змерьк.
Бронцові глупі тінї
падут на гробы,
сыпле ся з них світло.
Не мовкне мовчаня,
над варошом плыве.

И хоть они самі
у конарях давно роспяти,
їх рухы незавершені идут
по вшиткых площадях.
Не знаву,
ко був удкы,
айбо в собі чудесный несли світ,
што світит ся тепер на листьях корчув.

*Потовмачив из мадярського
Славко Слободан*

ВЕРБОВЕЦЬ

Є літо. Полудне.
И роствором ворота
на теменів.
Як рунодушно листья рве
собі из живоплота
чиясь корова!

Каміня рапкавой
єдненького надгробка –
скрижаль забыта.
Нуловый кілометр туй.
В Америку дорога
удсі пробита.

*Потовмачив из мадярського
Славко Слободан*

ВОВЧА НОВТА

Прокляли ня
гамішники,
заплачені
гавкошикы.

Ліпше пуйду
меже вовце,
дерти буду
козы, вувці.

Ги у ланцю
Туй бых гавкав
и яло бых
хвостом махав.

*Потовмачив из мадярського
Славко Слободан*

Губернатор Подкарпатської Русі – Константин Грабарь – борець за равноправіє русинув

Константин Грабарь був визначальною особою на протязі тих чотирьох років, коли Подкарпаття було приєднано до Чехословаччини. У цей період було багато широкіх обіщань, даних і глибоких політичних інтриг. Айбо губернатор боровся майже як Дон Кихот до кінця за автономію Подкарпатської Русі (котра за період Чехословацької Республіки була лем віртуальною), боровся за національно-народний суверенітет. Айбо при цьому (може іппен і позад сього), його ім'я ледве згадують у історических книгах (а совітські і постсовітські автори – ісключительно лем из негативним натиском). Діла того, обсьме порозуміли его роль і приблизили ся до пониманію его личности, мусай познати і спередуші события.

Австрійсько-Мадярська монархія розпалася у послідині місяці Першої Світової війни, на її руїнах возникла Мадярська Республіка, пак диктатура пролетаріата на полі рішеня національних вопросов. Діла русинського населеня на основі Х. Народного Закона 1918 року создали автономну територію – Руську Країну, де містні власти (самосправи) дустали повну автономію, за ісключенієм вонкашних, фінансових і військових справ. Інвазіи проти Мадярщини у тот час не дали можливість практичного проява автономії. Позад галицьких, румунських і чеських соперників, дякувучи активности Масарика і Бенеша (як сформулював Ференц Фейто: два гения пропаганды) – Прага стала побідителем.

10 септембра 1919 року подписаний у Сен-Жермені (Saint-Germain-en-Lay) договір, а именно II./10 пункт защиты меншинных интересов гарантовав, ош на русинських територіях Чехословаччини Подкарпатська Русь дустане автономію из майшироков правовов базов, из отдільным созывом депутатув території, из назначенным губернатором, из избранными председателями и чиновничим аппаратом, и при тому, кидь сесе вшытко не воплотиться, то русины звернуться до Совіту Національностей на основаніи его основного статута (14 пункт), де говориться, ош отступленя от реалізації сих

положень будуть кваліфіковати як міжнародный спорный вопрос.

Айбо сись гарант Совіта Національностей доста ліцемирный. Вун не дає відповідь на вопрос – чому русинський народ не кваліфікується як державотворный народ, чому Прага назначає губернатора, и чому сесе вшытко оціняють як вопрос меншинный у Русинсько?

Сисі противоріччя уже у первых днях самоорганізації привели до конфлікту. Позад того, ош дякувучи великому впливію русинських емігрантів и дякувучи личному впливію президента Вільсона, Подкарпаття, як автономна територія приєднано до Чехословаччини, то само собою, было рішено, ош первым губернатором Подкарпатської Русі став Григорій Жаткович. Вун ся намагав воплотити обіщану автономію. Айбо Едуард Бенеш заявив, ош Подкарпаття ищи не докус дозріло до автономії. Основнов проблемов Григорія Жатковича было то, ош на отміну от заключенных у мирному договорі и занесеному у Конституції (ош гатари території сігають до

Попрада), пражські власти установили демаркаційну лінію май на восток от теперішньої словацько-української границі и сим улишили многі тисячі русинув до автономії. Ош які сесе заключає у собі опасности, говорить статистика: число словацьких русинув уменьшилось до четверти. Изгядатель сьой теми Иштван Товт подводить, ош Жаткович посылался неоднократно на дані обіщанія президента Чехословацької Республіки. Григорій Жаткович, пусля неприятного періода вернувся у США, а територія Подкарпатської Русі попала под прямую юрисдикцію Праги. Скоро у сисі часы на Подкарпаття поселилось дуже значительное число, бульше ги 10 тысяч урядників и адміністраторув, діла того, обы обеспечить функции функционирования и управления. Йсе была класична колонізаторська окупація, а на її газдувські послідствия вернемеся мало дале. Чеський шовінізм не признавал существования словацкого народа, словацкого языка, относился до нього, ги діалекту чеського языка. Так при цьому што годні были чекати от них русины?

Після куртого інтеррегнума у 1923 році, губернатором Подкарпатської Русі назначили Антонія Бескида, котрий межи 1910 и 1918 роками був членом Малярського Парламента, як депутат католицької партії. Після Першої Світової війни у Пряшевській Народній Раді виступав проти українофільських намагань и підпоровав галичанські русофільські направлення.

Проческо настроєна Пряшевська Народна Рада избрала Антонія Бескида у состав делегації на Парижську мирну конференцію, айбо вун лично на ній участіє не прийняв. Після сього був председов об'єднаної Русинської Народної Ради. Після 1920 рока вун создал руський народный Банк, котрий незадовго об'єднався из Подкарпатським Банком. Итак, ставши из директора банка губернатором Подкарпатської Русі, вун, по сути, без нияких умов перебрал власть. Замістителем губернатора став Антонін Россинал, котрий розполагав серйозным професіональним опытом и робив у высших чинах государственного урядництва ищи за часув монархії. Будучи центристом, представляв інтереси Праги, айбо як заміститель губернатора, изробив дуже много діла процеса консолідації Подкарпатя, на полі розвою газдувства, сообщенія и инфраструктуры. По суті вун руководив територію аж до 1937 рока.

Під міжнародным натиском пражським властям мусай было штось робити у сьому положенню. Так, 16 марта 1924 рока на Подкарпаті провели територіальні вибори. Айбо дальші кроки у направленні законности Прага не изробила. Позад пасивности губернатора територію по сути управляли три жупани (свого рода главні ішпаны), котрі як диктатори проводили ушыткі указанія Праги. Діла того, обы сесе положенія было ищи майочевидным, об'єднали у єдну велику жупу, ушыткі до тих пор фунгуючі жупы (Унг, Бережська и Мараморошська). При сьому готовилася нова реформа урядництва и закон про хоснованія языкув, котрі вели ид деградації автономії. Айбо непозираючи на йсе, русинські партії приставали держатися обіщаній мирної конференції. У них говорилося про гатары аж до Попрада, котрі як виділи сьме захищала демаркаційна лінія по ходу штреки Унгвар-Чоп.

У сись час губернатор Антоній Бескид заявив у Празі, ош умовія автономії Подкарпатської Русі осуществлялися на 100%. Айбо, мож уповісти, ош значимість території уменшилася. Прага ввела дискримінативні акції у газдувстві, ввела серйозне мыто на русинську продукцію. То было майже символичным, ош файної кваліти мужієвське вино продавали дороже, ги недобрі чеські вина.

Завто не мож было чудоватися тому, ош продукція на душу населенія составила лем 1/6 у порунянню из продуктивностью чеських и морав-

ських відикув. Подкарпатська Русь мала роль настоящей колонії у представленні Праги. Из Подкарпатської Русі ввозили ліс и другі сырї продукты по сміхотворным цінам, а русинське населенія жило у невообразимой бідності. Йсе ушытко усугубив світовий кризис. Айбо єдного дня русинські депутаты дуркнули на стол парламента у Празі русинським хлібом, котрий пекли из желудів, из коры дуба, из кендеричаных огрызкув и из отрубів и був таким твердым, ги камінь. Сись хліб іли на Верховині, після того, як го дорбе мочили у воді. Сись скандал розтрубили по світу медіи, и у протест сього стали Людвіг Ренн и Джордж Гамільтон.

Губернатор Антоній Бескид після кунця світової кризи пушов из земного бытія у 1933 році. Настав новий інтеррегнум. У фебруарі 1935 рока на пост губернатора назначили популярного банкира (у сьому послідователя Антонія Бескида) и многима любимого - Константина Грабаря. За его славнозвістність говорить и тот факт, ош кидь вун ишов из свого міста роботи у ресторан Корону, то его переставали многі цімборы и обращалися ид нему як - Костю бачі.

Константин Грабарь родився 15 августа 1877 рока у селі Чертеж. Начальну школу и гимназію закончив у Ужгороді (1895 р.). З помочу єпископа Юлія Фірцака богословіє изучав у духовній семінарії у Естергомі (1895-1898). У 1901 році женився на доньці Велико-лучківського священника Єлизаветі Бачинській. Быв рукоположений у 1901 році, служив греко-католицьким священником у селах Великі Лучки (1901-1908), Дубровка (1908-1921). У децембрі 1918 рока, коли малярський уряд Мигаля Карої выдав так званый Закон про Руську Крайну, Константина Грабаря выбрали депутатом первого сойма „Руськой Крайны” (фебруар 1919 рока) – йсе было началом его політичної кар'єры. Вун ініційовав отказ депутатув начати роботу созваного Сойма до тых пор, доки Будапешт не оприділить гатары автономної провінції. Після комуністичьского переворота у Малярщині, вун перейшов на прочехословацькі позиції, став членом правління Центральної Руської Народної Ради (ЦНРР). Вун принимав участіє у выработці и прийнятті рішення про прикапчаня Подкарпатської Русі ид Чехословакії (8.05.1919), був членом делегації ЦНРР, котра привезла сесе рішення у Прагу (май 1919 рока). У 1921 році лишив церковну кар'єру, перебрався у Ужгород. Перейшов ид аграрної партії (1925-1938 рр.), котра правила у тот час. Подкапчався ид газдувському животу края, став директором Подкарпатського Банка (1921-1928 рр.), членом варошської рады Ужгорода (1923), а пак став старостом (мером) Ужгорода (1933-1935). У 1931 році К. Грабаря выбрали старостом Ужгорода на другу рату. Иппен у сисі

часи у Ужгороді завершили будувати новий район Галачово, провели каналізацію і водопровод, відкрили аеропорт і др. будови. Дякуючи підпорі аграрної партії, Константин Грабарь був назначений третім губернатором Подкарпатської Руси (1935-1938).

Константин Грабарь многому ся научив на опыті своїх предшественників. Тому вун приняв сись пост лем из розширенням юридических прав поста губернатора Подкарпатської Руси.

Каждодневну практичну роботу вун бізовав на Державное Урядництво, а именно на его директора, уже провіреного А. Росіпала. Вун не мішався у боротьбу русофілів, українофілів, угро-росув, мадярув и жидув, не підпоровав внутрішні коаліції и зато доста скоро утратив популярність у політичних кругах. Вун раховав майважнов задачов - добитися воплощення повної автономії русинув. Вун раховав себе независимым главов державы міністеріального устроїства. Его назначили на пост губернатора Подкарпатської Руси 15 фебруара 1935 рока, и 21 марта вун дав присягу. Уже пуд час сього вун не вернувся без результута. Вун достиг того, ош пуд час державных свят, авадь пуд час других сяточных событії попри чехословацького гимна мавуть исполняти и русинський гимн. У маю уже сам Бенеш заявив, ош автономію Подкарпатської Руси уже не мож дале оттіговати, бо уже ние преград діла выпровадження приказув мирної конференції и Конституції.

Айбо чому став таким позволительным чеський політик? Ко знав майсерйозно положеня, тот знав, ош сесе непрямоє обіщаніє – ліцемірство. Иппен єден из председ союза мадярських партій Павел Рац, писатель-новеліст так писав у новинці „Kárpáti Magyar Hírlap” у 12 номері (юлій): „Вопрос рішеня автономії Подкарпатської Руси тісно сплетений из упорядкованям западных границь Подкарпатя, бо так не ушытко єдно, ош автономія Подкарпатської Руси сігат лем до рікы Уж, авадь аж до долины Попрада. У тому, ош сися позволительна політична ситуація годна была vznikнути, сыграло роль и то, ош на місто устранившогося Масарика избрали на пост президента республіки - Бенеша, а пост премьер-міністра занимав и надале Мілан Годжа. Тот самый Мілан Годжа, котрый уже у часы монархії був значимов личностейов. Пусля розпада вун став Будапештським повіреним временного чесько-словацького правительства, и як такий, вун подписал демаркаційное соглашеніє, котрое майже точно (слідовало) держало національні границі. Его отозвали назад на отцюзнину, айбо отстранити его не удалося, вун усе занимав важні посты”.

У тому же році, 29 децембра Константин Грабарь у своій бесіді, у котруй вун подвів итоги 1935 рока перед новинарями, заявив, ош у подготовительну роботу діля создания условий

воплощения автономії Подкарпатської Руси мусай сплотитися ушыткым, бо лем таким образом мож достигнути, ош автономія принесе нам того, што чекає од неї Подкарпатя и його народ. У сись період позад таких заявлений Константин Грабарь ищи и надале має популярність у середньому класі. Про йсе говорить и тот факт, ош Мукачовський художник Ернє Лахита уклав портрет губернатора из шилияких зерен и сесе „произведеніє” Унгвар варош купив од него (у наш час сесе вызывають усмішку).

У своій бесіді у сенаті Мілан Годжа (юлій 1936 рока) пообіщав, ош урядництво губернатора буде опеспечено согласно канонув Конституції. Константин Грабарь так и поїхав у Прагу на переговоры из Годжов, айбо пусля сього преса писала лем про „частичну автономію”, а обговоріня сього вопроса взяли у свої руки сенаторы. Депутаты, котрі стояли доста далеко од русинських проблем и мали перед собов лем свої личні интересы, виробили пюллый проект, котрый Константин Грабарь рішительно одвер и выступив за повноправный круг діяльности губернатора, котрый ищи 15 рокув тому пообіщали у уставному документі. У новембрі 1936 рока Константин Грабарь передав менший, подготовительный пакет премьер-міністра, у котрому требовав учрежденія Верховного Суда, Юридическої Палаты, Ремесленной Палаты и Торговой Палаты. 12 децембра вун указав, обы самосправованя уже держали совіщанія по вопросам, котрі ся тыкали формования законув на Подкарпатской Руси. Позад сього тиска и потрафила фраза у Рождественську бесіду Едварда Бенеша, ош у 1937 році осуществиться автономія на Подкарпатській Руси.

Паралельно из сим на Конгресі у Братиславі Словенська Ліга выступила проти русинув, бо говорили, ош они (русины) хотять забрати „словацькі території”. Словацькі везирі были такими же узкоглядными, як и політична еліта Чехословакії. Е. Бенеш у згаданій Рождественській бесіді добре видів, ош „світ улаштовався на три державні форми. Йсе – фашизм, комунізм и демократія.демократія протистоить ушыткым нападам неподготовлено”. Дуже скоро оказалось, ош искусственно создана держава розпалася, ги хыжа из карт пуд тиском вонкашным, бо мала дуже много неупорядкованых внутрішних проблем.

1937 рук начався тым, ош Антонін Росспінал пушов на пензію. Пост председы Державного Урядництва (котрый до сього занимав А. Росіпал) не заповнили, бо и „незадовго воплотима автономія не буде у сьому ся нуждати”. Дакотрый час, як повірений, урядництво губернатора вів Александр Бескід. Пусля детальных переговоров 15 юнія 1937 рока, накониць у парламенті представили проект принятия автономії. Его прийняли, и такой вступив

у силу 8 октовбра 172-ый закон, котрый росписав круг діяльности губернатора. Укріплений лем у личному крузі діяльности, Константин Грабарь заявив: „Я знаву, ош сись закон, котрый вступив у силу, ищи не є воплощением автономіи”. У сьому же дусі вун выступив на єднуй из пресс-конференцій у новембрі. Точно такі мысли высловив и міністр правосудія Иван Дерер 3 юнія 1938 рока. Айбо межи тими двома датами сталися дуже значні историчеські событія. 12 марта окупація Австріи, 14 марта Словакія опреділила себе державов. А 29-30 септембра состоялось „Мюнхенське соглашение” и пуся бесплодных словацько-мадярських переговоров 2-новембра у Белведерському палаці у Відні уголосили рішення ведучих держав, што означало повернення ушытких колишних мадярських теріторій. Судетські німці рішили прикапчатися ид Германській Імперії, и їх жаданя скоро ся воплотило. 26 октовбра 1938 рока у Прагу поїхала делегация пуд руководством Андрия Бровді. Пуд тиском Германії, премьер-министра (А. Бровді) арестовали, а делегация вернулася уже пуд руководством Августина Волошина (котрый пудніше стане главов бабовкової державы).

Константин Грабарь держався русинської лояльної прочехословацької орієнтації, обминав конфлікти, як из укранофілами, так и из русофілами, зато через дакотрый час его авторитет у політичних кругах Подкарпатської Руси значно упав. Его повномочія, як губернатора были розширені лем у октовбрі 1937 рока, пуся того, як вступив у силу закон № 172. У період політичного кризиса Грабарь був годе лем позерати на борьбу за власть межи радикалами-автономістами шилияких направлений. Єму ся не любила їх античехословацька позиція, зато вун предложив правительству противодіяти сим направленням росширенням повномочій губернатора, айбо было уже пузно. Політично ігнорований К. Грабарь покинув свій пост 9 октовбра 1938 рока, а через два місяця умер у свому родинному маєтку у Чертежі. До самої смерті залишився різбляром по дереву.

Як знаєме из исторії, изась, хоть и на куртый час мадярське правительство дало автономію братському русинському народу – gens fidelissima.

Константин Грабарь у сьому уже не принимав

участія и 9 новембра 1938 рока отрікся и через два місяці одойшов из земного бытія. Одойшов як достойный чоловік, котрый у сись тяжкий час достиг, по суті, ушыткого, што мож было достигнути у вопросах русинської автономії, лем шкода, ош межи тым стався розпад Середньої Европы.

Интереснов є и мала исторія маєтка родины Грабарів. Давно вун належав мадярському дворянину Каламану Кандову. Пуд замком у скалі у формі подковы вырубана пивниця. Вино из сих пивниць привозили ид царському столу. Майже, ош сам Кандов туй ныгда и не був, дораховав продати сисю вадаську хыжу. У 1900 році священник с. Дубрівка Леонтій Грабарь (нянько К. Грабаря) купив сисю хыжу. У 1922 році туй побудовали каплицю из каменя, котру у свій час посітили отці єпископы Ромжа, Хіра, Стойка. Маєток совіцький режим забрав, айбо вун був таким великим, ош его не годні были нараз узяти на баланс. У перві роки туй наладили відділ охорони здоровля рекрутв, пак туй лічили хвороты серця и плюц, пак туберкульоза, пак туй був и наркодіспансер. У 1933 році пуся довгої паперової войны родина потомкув К. Грабаря дустала право на спадок.

Самі предки родины Грабарюв были неординарными поставами. Напримір, дідо К. Грабаря – Василь Грабарь написав медицинську книгу „Домашне лікування, де были рецепты на 156 хворот. Прадід и дідо были знамі за свою благотворительну діяльність. Свій маєток поділили на 5 частей, єдну отдали біднуй родині, де помер кормилец. Єлізавета Бачинська (жона К. Грабаря) організовала у Ужгороді народну кухню діла бідных. Она стала хреснов мамов Александра Фединца. Родина Грабарів за свої гроші ошколовала свого хресника на дохтора.

Андраш Штумпф-Бенедек
Переклав др. Степан Лявинец

Жерела:

Проф. Др. Иван Поп „Энциклопедия Подкарпатской Руси”

Маріанна Нийметі „Новини Закарпаття” (20.03.2007)

Андраш Ш. Бенедек Hrabár Konsztantin kormányzó, a ruszin egyenjogúság bajnoka.

Честовані читателі!

Май повну інформацію про життя русинув Мадярщини можете дустати на нашуй Интернет страниці
www.rusyn.hu

* * *

Tisztelt olvasók!

Bővebb információt a magyarországi ruszinok életéről megtalálhatnak a WEB oldalunkon
www.rusyn.hu

Незабываема Мамка

„...Потім не спомяне нас ніхто...” – се є названіє українського варіанта книжки Георгіни Ивановны Мейсарош-Мурані. Тяжко повіровати у глибину тої думки, котру заклала авторка у названіє своєї книжки. Айбо час минає не ставучи, и помалы усе отходить дале и дале. Дашто ся забывать, айбо много чого забути не мож. Не мож забути аж доты, доки людська памнять екзістує и, кидь не у широкому аспекті, то лем у самых близких и рудных людях. Є люди и дійства, котрі ся не забывавуть, котрі одклалися у серцях дітей и онукув, ош у тых, хто памнять на чоловічеськє достоинство, на інтелігенцію и на твердость характера и тых, хто пережив ужасы сталінських таборув смерти.

Може нескромно буде мені, її сынови, писати про свою Мамку, айбо из нашої, даколи великої родини, лишився лем я, еден, а Мамка заслужила того, обы її не забывати.

Нелегко мені писати про мою Мамку, котра безгрішна попала, як и тисячі и міліоны других людей, у жернова комуністичеського млинка, уткы выходили покалічені родини, сироты діти, а майбулше из тых нещастных ныгда уже не увиділи світа Божого. Нелегко мені ищи и завто, бо сього рока мы будеме сятковати 100-літіє из дня рожденія Мамки, котра так любила живот, а мы дуже хотіли йсе сятю отмітити уєдно из ньов. Айбо дуже шкода, ош сесе ся нам не судило, бо Мамка понищила здоровля у ГУЛАГу и нежданно умерла. Айбо ищи найшла у собі силы, обы написати книжку про свої мученичеські роки, прожиті у сталінських таборах, ай выдати книжку на трьох языках – руському, мадярському и украинському.

Діла того, обы порозуміти ушытко то, што пережила Георгіна Мейсарош у 22-х таборах, треба сю книжку прочитати и пережити уєдно из ньов її страшну судьбу. Пережити тоті ситуації, коли она была на волосок од смерти, айбо добрі люди усе были коло неї. Она была наохтема добров ид людям, любила ближних булше, ги саму себе.

Світ Георгіна узріла 29 септембра 1909 рока у селі Нересниця на Тячовщині. Отець Иван Мурані, знамый русинський просвітитель, на тот час служив греко-католичеським парохом у туй окрузі. Мамка Лаура Сільвай – донька знамого літератора-просвітителя Ивана Сільвая (Уріїла Метеора), была домашньов газдынью, воспитовала чотырьох діточок. Айбо у родині сталася велика біда, коли у 1915 році мамка Лаура од тяжкого запалення плюю

умерла и лишила чотырьох малых діточок на руках у нянька. Нелегка доля упала на дітей уже из малых рокув. Старші дівочки Надежда и Георгіна ищи малыми помагали варити, райбати и дозировать молодших Катеринку и Николая.

Через даякий час нянька перевели на службу у село Березово Хустського району. Діти училися у сільській школі, айбо из нужды мусіли часто опставатися дома, обы робити на газдувстві.

На щастя, світ не без добрых людей Видячи тяжкий живот сященника-удовця, котрый сам воспитовав чотырьох малых діточок, удовиця Ілона Баньої, завідуюча поштов, зачала помагати своій родині. Сеся добра душов жона натулько могла приголубити діточок до себе, ош они почувствовали назад утрачену материнську ласку. Діточок мали булше часу на вто, обы ся файно учити.

Училася Гергіна дуже файно, юй легко давалися языки, математика и література.

Уже пузніше, у гимназії, она 3 роки дуставала стипендію за вто, ош майфайно знала латынський язык.

Обы діти могли учитися дале, Иван Мурані переселився жити из родинув у Ужгород, де вун преподавав математику, астрономію и латынику у гимназії и также печатав свої творы (верші и росказы) у містных часописах под псевдонімом Иван Бростяник.

Коли Георгіна окончила из отличієм гимназію и учительську семинарію, то она у 18 рокув зачинать робити учительков у разных школах края.

У 1932 році Георгіна выходить замуж за лісного инженера Александра Мейсароша – онука знамого историка и сподвижника революцій 1848-49 рокув Кароля Мейсароша. Уєдно из чоловіком Георгіна обїздила майже ушыткое Подкарпатя, роблячи учительков у Тернові, Анталовцях, Білках, Рахові, Колочаві, Ясінях, Перечині. Любила простый народ, радовалася успіхам одарованных дітей и шилияко помагала бідным. Было так, же свою платню до посліднього гроша роздавала бідным родинам, куповала дітям книжки, анцуг и топанки. За сесе її усі любили и ищи довго згадовали красными словами.

У 1934 році народила доньку Сільвію, а у 1943 – сына Павла (мене). Щасливый сімейный живот длился лем 13 рокув. Коли Подкарпатя „освободили” совіцькі армады, тогды, по плану Сталіна и Беріи, прийшла епоха ліквідації майперше, усьої інтелігенції.

Георгіна Мейсарош-Мурані

Не обійшла доля и родину Александра Мейсароша, котрый був на должности головного лісного інженера при мадяхах у Народнуй раді у Ужгороді. Нянька арештовали 2 юлія 1945 рока и засудили на 8 роков таборув. Через еден рук гурка чаша не обійшла и Георгіну Мейсарош. За наклепом похресниці племінниці Ольги Гаталяк, котра жила и кормилася у родині Гергіны, її заарештовали и засудили до 6 роков таборув и 3-х роков запрета візда у Подкарпатя. Коли мамку 1-го новембра 1946 рока заарештовали, тогды моя сестра Сільвія мала 12 роков, а я – 3. У сись день, тяжкий діла нас усіх, вернулася из занять у університеті премінниця Ольга и зачала убирати шатя из Мамчиного шіфона. Сільвіка дуже плакала и уповіла юй, ош тото шатя Мамчине, а не її. На йсе Ольга так отвітила: „Твоя мама уже нигда ся не верне”. Убралася у Мамчиное шатя и пушла на бал. Така сумна історія, про котру я дознався лем через много роков.

Лишила нас Мамка двох діточок у наших родичув. Мене узала воспитовати тютка Иринка Мейсарош-Юркуц – (старша сестра мого нянька), а Сільвіку – тютка Катерина – Мамчина сестра, котра жила у Рахові.

Уже через пуврока (у 1947 році) тютка Надежда достала письмо од колеги нашого нянька Ю. Гайдоша, ош на його руках у шахті у Макеевке умер 17.01.47 рока наш нянько. Умер од голода и повного истощенія. Про смерть свого чоловіка Александра Георгіна дозналася лем пусля повернення из таборув. Наші родичі не хотіли юй завдати ищи май булше смутку, ги она його мала у таборах, тому юй не писали про смерть чоловіка. Про свої муки и пекло у таборах смерти за 6 довгих роков Георгіна Мейсарош розказала у книжках „Історія моей жизни”, котру выдали у Бостоні и Нью-Йоркови (США), „Elrabolt éveim a Gulágon”, выдануй два разы у Будапешті, „Потім не спомяне нас ніхто”, выдануй у 2002 році у Ужгороді.

Мені Мамка часто розказовала про пекельный живот у таборах. Про йсе Мамка писала у книжках, айбо ищи булше розказовала нам при стрічах.

А стрічі были шилиякі. Я из болем у серцю споминаву, як я первый раз увидів Мамку!. У 1954 році, коли мене, 11-рочного подростка тютка Надежда повезла из Ужгорода у Рахово, куда приїхала из таборув моя мамка, я увидів мені незнакому жону у куфайці, худу, зморену, котра мене ціловала и гладила, айбо я не почувствовав до неї ниякої теплоты. У тот час подростком я дуже сильно любив мою тютку Иринку, котра мене воспитовала, и завто я не муг нараз сприйняти до серця свою Мамку, котру я абсолютно не памнятав.

Сесе пuzніше часто споминала мені Мамка из болем и докором, айбо она не могла порозуміти, ош чому я не верся юй на шию, чому не радовався и не плакав уд радости стрічі из ньов.

Уже через много роков, коли мы порозумілися

из ньов и жили душа у душу, любили еден другого, ги сын и мама, ся „оскомина” даколи у Мамці ся проявляла.

Усе нам казала, ош книжки она написала діла нас, дітей, обсьме ї порозуміли и стали ищи ближими еден діла другого.

На жаль, дако не так порозумів наші отношенія (Тетяна Суховірська). У статі „Георгіна Мейсарош – друг чи ворог – до дня народження репресованої „квітки” – ся особа, не розобравшись у ситуації, дуже обідила посмертно мою Мамку и мою родину. Та най їй Бог буде суддею.

А живот Георгіни був чим дале, тым тяжчим. Три роки она не мала права приїхати и проживати у Подкарпаті, и завто она мусила жити у Ивано-Франковській області у Делятині. На хліб насущный заробляла собі ушываням. Коли уже дозволили юй проживати у Подкарпатю, то она не хотіла вертатися у свою квартиру у Ужгород, а рішила жити и робити у Мукачові. Туды переселився и я на два роки. Тогды мы помали зачали привыкати еден до одного и порозумілися. Мы уедно из Мамков робили у УТОСі, а через два роки я поступив у Ужгородський університет. Колим ся учив у Університеті, я часто навіщав Мамку у Мукачові и, накониць, я почувствовав, ош она моя Мамка, а она почувствовала мою сыновню любов.

Георгіна из „вовчим паспортом” довго не могла найти собі роботу, айбо накониць, юй подарило, бо достала роботу у УТОСі, де був директором пан Дзямко Е.С. Робила мамка секретарьков, вела усю профсоюзну роботу УТОСа, а пак робила комендантом общежития. Из паном Дзямком Е.С. доля звела и мене. Се був чоловік великої людяности, інтелігенції и душевности.

У своїх творах Мамка писала, ош у продовж усього її живота доля зводила її из добрыми людьми, дякувучи котрым она бировала перенести усі тяжкосты таборув. На многоразові просьбы Мамки и из помочов директора Дзямко Е.С., из неї были изнята судимость лем у 1958 році, а реабілітована она лем у 1991 році.

Упродовж свого живота у Мукачові, Георгіна постоянно занималася літературнов творчостью, включилася у общественну жизнь Мукачова, постоянно выступала на літературных вечерах, котрі были посвящені її славным предкам – Ивану Сільваю, Ивану Мурані, Александру Духновичу, котрому она была праправнучкою його сестры Сузанны.

Про Георгіну и других наслідников Ивана Сільвая, мукачовським писателем и краєзнавцем Василиєм Пагирєв написана книжка „Незабутні”.

Особенно хочу одмітити велику роль пана Василя Пагирі у животі Георгіны. Вун давав юй стимул ид написаню книжки-мемуара, вун був едним из первых, котрый читав її рукописи и був її первым корректором. Ищи у свуй передпоследный день Мамка была у пана Василя, и они обсуждали

возможность издания її воспоминаній на українському мові. На великий жаль, сись варіант своєї книжки Мамка уже не увиділа.

У вароші над Латорицѣв Мамка прожила 45 роков. Достала статус „Почесный житель м. Мукачова”. Она діла мукачовської влади изробила велику роботу, котру на тот час не брався никто робити. Мамка перевела из латынського мови найдену грамоту из XIV ст., котру прислала у Мукачово королева Мадярщини Єлизавета на день вознесенія Господа Ісуса Христа.....

У Мукачові Мамка познакомилася из знамов родинув Александра Пака и, особенно, из його жонов Наталѣв, котрі часто приїзжали из Америки из гуманітарнов помочов. Именно они спонсорували издание на руському мові книжки „История моей жизни”.

У постскрипті своєї книжки Мамка акцентувала увагу на тому, ош тяжкий свий хрест она удержала лем дякувучи кріпкуй вірі у Бога.

Дуже справедливо оцінив авторку-страдальницю и засвідечествовав своє уваженіє бывший президент Мадярщини Арпад Гѣнц, котрий наградив Мамку своєю президентською медалью и почетнов грамотов.

У письмі до Мамки Президент одмітив, ош первый раз стрічаєсє из таким правдивым произведенієм, автором котрого є жона.

Из слов тых людей, котрі прочитали сесі книжки, їх поражала правдивость и чесность изложенія событий. Даже бывший сотрудник КДБ уповів, ош так реально ищи никто не описовав события лагерного живота.

Мы много раз кликали Мамку переїхати до нас у Ужгород, айбо она не хотіла, бо Ужгород и її племінниця Ольга Гаталяк-Кушнірова постоянно бы напминали про її загублену долю. А ищи и завто, бо у Мукачові она мала широкий круг приятелюв у клубі пенсіонерув, мала скромну тиху квартиру на березі Латориці и каждый день могла ходити и до церкви, и уже ссбі не представляла життя инакше.

Мамка была дуже гостеприїмна, принимала у себе интересных людей, котрых дуже интересовала Мамчина жизнь.

Не позиравучи на її высокий возраст, она была повна енергії. Усе

дашто вышивала, учила молодых вышивати и робити куклы-гейші, котрі ана пак роздарювала своїм друзям. Безпределна скромность и любовь до людей и животных, любовь и прощения своих обідчикув – сесе усе давало юй силы жити до повных 92-х роков. Она нас усе просила, обисьме усе прощали усім.

Она часто звідала себе и нас, ош чому Господь Бог ищи не узав її до себе и отвічала, ош выдав ищи не ушитку любовь отдала людям.

А тым часом прийшов 2001 рук. У сись рук мы достали розрішеніє на проживаніє у Мадярщині, куда майскорше выїхали наші діти. Мы, само совов, не могли лишити саму Мамку, и она согласилася на переселення из нами у Мадярщину. Она уже запаковала свої речі, дустала заграничний паспорт (у 92 роки), и уже усе было готово ид отїзду. 29 септембра мы одмітили юй 92-роччє. Переїзд був назначеный на 25 октовбра.

Так сталося, ош у неділю 7 октовбра она позвонила мені, ош дуже слаба и болит юй сердце. Я нараз поїхав у Мукачово и привіз її у областну больницу, де був діагностованый тяжкий инфаркт міокарда. Сердечні болести зняли у реанімації. Мамка спокуйно заспала. Через пару годин у сні наступила смерть. Она собі усе желала, обы не была у тягость никому, и Бог її послушав, як тихо и скромно она жила, так тихо и умерла.

Про жінку-страдальницю, про нелегкий її живот и подобных до неї мученикув – про сесе написано у її книжках, котрі увиділи світ на руському, мадярському и українському мові. Знамі літературні критики и журналісты Василь Пагира, Василь Гребя, Мирослав Дочинець, Олександр Гаврош, Олексій Хланта и Михаил Феденишинець из великов любовью и глубококов шанов писали про Георгіну Мейсарош, про сесю мужественну интелігентну, незламну и ніжну у своєю любови и чистоті жінчину-страдальницю, котра на склоні своих літ змогла передати нам реальні ужасы сталінської епохи.

За сесе она достала право бити незабываємов, за сесе я пишу її імня из великої буквы.

Др. Павел Мейсарош

VI. Русинський Художествений Пленер у Балатонфелдварі Картини природи Балатона, мгноvenня, портрети...

Після закриття молодежного творчого пленера (про це писались), 23-го-30-го августа 2009 року у Балатонфелдварі *Вседержавное Русинське Меншинове Самоуправління* із підпорядкуванням локалпатріота *Дьорд Бензи* організувало спільний творчий пленер художників. Тут збиралися художники Общества творчих груп Подкарпаття, Лемберга, педагоги художественних шкіл, професіональні русинські і мадярські художники Мадярщини. Цілий тиждень продовжалася творча робота майстрів.

Картини, котрі створилися на живописній природі Балатонфелдвара доповнили колекцію русинської живописи у Мадярщині. Дакулько екземплярів цих картин було передано у Виставочний Зал Русинського Музейного Зібрання ВРМС.

На закритті пленера, котрий усе є сятком, уже традиційно була організована виставка картин. На виставці були представлені картини художників, котрі приймали участь у попередніх пленерах.

Гості виставки мали можливість побачити картини таких знайомих русинських художників, як *Едіта Медвецька, Петро Фелдеши, Антон Ковач, Петро Матл, Іван і Надія Дідики, Олександр і Іванка Войтовичі*.

Андрій Манайло, голова ВРМС на відкритті виставки уповів, ош кидь русинство хоче

гордитися за себе, то треба добитися єдності. Сюму помагавуть русинські художники, котрі суть вірними наслідниками великих художників Подкарпаття, основателів школи живописи, котрих признають у цілому світі.

Русинський живопис займає достойне місце і у мадярській культурній житті. Про роль і рівень русинської живописи свідчать роботи художників пленера. Дуже єме горді ними, – продовжував *Андрій Манайло*. Колекція картин доводить талант наших художників.

Од імени творчої групи виступила художниця *Едіта Медвецька*. Она подякувала за можливість, котру дували учасники діла творства, котрі були представлені художникам пленера. Тут стрілися одні із кращих майстрів русинського живописного мистецтва, котрі мали можливість у дружественній атмосфері бисувати про творство і збагатити свій досвід.

У слідуєчих номерах „Русинського Світа” ми познакомиє читателів із учасниками пленера, знайомими сучасними художниками. Читатель зможе спознати душу творця, його бажання і думки, бо кождий творець своїм мистецтвом хоче доставити радість тим людям, котрі люблять мистецтво і доставуть од нього велике задоволення.

Марія Ортутай

Переклала *Ольга Сільцер-Ликович*

Учасники пленера

С Е П Т Е М Б Е Р

Антоній Бескід

1.09.1888 - Родився **Юлій Віраг** - знамий художник. Учився у Мюнхені и Будапешті. Автор фресок многих церковей на Подкарпатію. Много ёго картин находится у Мадярщині.

2.09.1897 - Родився у Шарішським Ястрабію, окрес Стара Любовня, **Ян Жидовський** - псевдонім Ястреб Карпатський, сосполно-політичний діятель. Выдавав Народную Газету (1924-36) и Русскую Народную Газету (1937-38), выступав против словакізації. Был активным діятелём Руськой Народной Партії, Общества А. Духновича и Дружины.

4.09.1934 - Родився **Янко Гриб** - довгоручный педагог, автор русинських учебников, активный культурно-освітний діятель. Жие у Репейові /Словакія/.

6.09.1928 - Родилася у Ганьковиці (Подкарпатя) знама вишивальниця **Марія Шерегій** - феномен у царині художественної вишивки. Она проявила высокоє творчество у ушитых видах ручной работы: вишиваню, плетеню, гачкованю, моделёваню и выготовленю декоративного убраня. Розробила 9 комплектів народного убраня діла Закарпатського Хора. Из 1964 р. – участниця многочисленных выставок декоративно-прикладного искусства. Її роботи суть у музеях Росії, Украйины, у частных колекціях. Умерла 15 августа 1985 р.

6.09.1940 - Родилася у селі Крива (Подкарпатя) **Ольга Прокоп** - знама исполнителька и зберателка русинських балад и співанок. Організоувала хор „Забавка” у селі Чинадієво, де живе и робить. У 2007 р. выдала зберьку співанок „Летіла би'м на край світа!”.

8.09.1809 - Родився **Нестор Кукольник** - сын В. Кукольника, композитор, автор многих популярных руських романсув, у тому числі „Очи чёрные”.

11.09.1846 - Родився **Феодозій Злоцький** - священник, етнограф, фолклорист, журналіст.

Учився у Ужгородській и Будапештській духовных семинаріях. Из 1874 рока служив греко-католическим священником. Писав стихи, очерки, статі по етнографії. У новинці “Келет” опубліковав на мадярському языку статью про народні обычаї подкарпатських русинув. Был членом Етнографіческого Общества Мадярщины. Печатався на боках новинок “Листокъ”, “Светъ”, “Карпато-русский вестникъ” и др. Стихи, повісти, пьесы, поемы писав по-русинськи.

Еган Еде

11.09.1943 - Родилася у Руськім (днесь уже затоплене село), окрес Снина, **Марія Гірова** - визначна культурна діятелка, народна поетка, співачка и активна дописователка до русинської періодичної преси и радіо. Її поезії вышли у русинському зборнику Терньова Ружа (РОС 2002) и у русинських народных календарях. Жие у Снині.

12.09.1796 - Родився **Василій Попович** - греко-католический священник, церковный діятель. Окончив гімназію у Ужгороді, духовну семинарію у Будапешті. Рукоположений у священники у 1820 р. Служив священником у Сваляві, був секретарем Пряшовської єпархії. У 1837 р. назначений епископом Мукачовської єпархії. Ставши епископом, требовав, обы каждый приход мав школу, и обы дяки и священники учили дітей основам віры на русинському языку.

13.09.1933 - Родився у Рошківцях, окрес Меджілаборці, **Штефан Смолей** - народный поет. Ёго творы ведно из иншыма поетами выдала Русинська Оброда на Словенську у зберьках русинської поезії Муза срід Карпат (1996), Тернтова ружа (2002). Свої поезії публікує у русинській пресі. Жие у Меджілаборцях.

13.09.1984 - Родився **Михаил Демко** - знамий політический діятель составитель ежегодника „Земледільский календарь” (1934-1943). Был депутатом мадярского парламента од Подкарпатя. У 1945 році арестованный „СМЕРШ-ем” и присуженный до

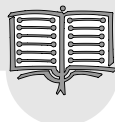
розстріла.

Андрій Карабелеш

16.09.1885 - Родився **Антоній Бескід** - юрист, політический діятель. Окончив юридический факультет Будапештської універзیتی (1887 - 1879 рр.). Ёго політическа карьера зачалася из избранія его депутатом Мадярського Парламента вуд католическої партії. Из розпадом Австро-Мадярщины возглавив Пряшовську Руську Народну Раду, де выступав против про-української групи Невицького. Уєдно из “Руськов Радов Лемкув” організував “Карпато-русскую Народную Раду” у Пряшові, котра выступала за присоединеніє Подкарпатської Руси ид ЧСР. У конці 1919 р. зробив турне у США межи русинських емігрантув. У 1923 р. послі Г. Жатковича ёго назначили губернатором Подкарпатської Руси.

Володимир
Гошовський

С Е П Т Е М Б Е Р

17.09.1944 - Родилася у Рускім Керестурі **Ірина Гарді-Ковачевіч** - знама поетеса, писателка, редакторка, артистка. У 2008 р. Стала лавреатом премії ім. А.Духновича. Її збірки: „На длані зеренко” (1969), „Тисяч радосци” (1976), „Бависка” (1984), „Єдносложносці” (2004).

19.09.1771 - Сятыи отец **Папа Климент XIV** вы-дав буллу про основаніє **Мукачовської Греко-католицескої Єпархії**.

19.09.1819 - Родився **Александр Павлович** - будитель, поет, публіцист, просвітител. Учився у Мішкольці, Егері, Трнаві.

20.09.1901 - Умер **Еган Еде** - насилнов смертю знатый мадярський економіст, руководитель „Верховинської господарської акції” на Пудкарпатю.

20.09.1904 - Народився у Великім Липнику, окрес Стара Любовня, **др. Иван Пещак** - ініціатор заложіння Руської гімназії у Пряшові, русинських шкіл на Восточній Словакії ід первой ЧСР. Умер 7.12.1972 рока у Пряшові.

22.09.1842 - Родився **Михаил Финицкий** - фолклорист, историк, товмач. Учився у гімназіях Пряшова, Егера, Ужгорода. Окончив факультет права Будапештської університету. Написав „Краткий исторический очерк Ужанської жупы”, составил 3 тома очеркув про Ужгород. Записав много русинських казок і співанок. Бульше, ги 300 співанок потовмачив по-мадярськи.

24.09.1906 - Родився **Андрій Карабелеш** - єден из майталантливих поетув Пудкарпатя. У 1928 році у Ужгороді вийшов перва збірка поезій А.Карабелеша „Избранные произведения”, у 1929 другий „В лучах рассвета”. Из 1954 рока жив у Словакії. 1955 році у Пряшові вийшла послідня збірка поезій А. Карабелеша „В Карпатах”.

24.09.1944 - **Посвященіє у єпископы о. Теодора Ромжи**.

25.09.1922 - Родився **Володимир Гошовський** - педагог, фолклорист, музыковед русинського происхождения. Написав фундаменталні роботи по исторії музыкальної культури. Ініціатор создання в Ужгородському музеї Центра по изглядованю народної музыкальної культури Карпат.

25.09.1920 - Умер у селі Стройное **Юрий-Калман Жаткович** - церковный діятель, историк, автор етнографіческого „Очерка угро-русских”.

26.09.1902 - Родилася знама скульпторка **Елена /Илона/ Мондич**. Жила у Будапешті, Кошицях, Празі. Автор памятникув Е.Фенцика у Ужгороді, А.Добрянського у Ужгороді и у Михаловцях, А.Духновича у Пряшові, А.Митрака у Мукачові и др.

27.09.1988 - У праздник Воздвиження Святого Креста **єпископ Иван Семедій** первый раз по 40 роках илегалности **открыто кончив Службу Богу на Кальварії у Ужгороді**.

28.09.1854 - Родився **Игнатий Рошкович** - знамый подкарпатський маляр. Учився у Будапешті у професора Д. Бенцура и Б. Сийкеля. Продовжовав учёбу у Парижі, Мюнхені, у Італії. Од 1895 года жив у Будапешті. Ёго образы головно церковні, котрі и ниська мож видіти у Будапешті у Базилиці Св. Стефана, у церквах Йозефвароша, Кечкемета, на Подкарпатю и в Румунії. Знаті суть ёго образы солунських братув, Св. Кирила и Мефодія. Русины Будапешта можуть видіти образы И. Рошковича у церкви на Ровжак тере, Королівському Каштелі - фрески сятых династий Арпадовичей: Св. Стефана, Св. Имре, Св. Ласлова и др. Умер у новембрі 1915 года у Будапешті.

28.09.1929 - Родився **Гавриіл Бескид**, педагог, сосполный діятель, публіцист. Великое вплиняє на нього оказав брат отца - Николай Бескид. Окончив Вышшу Педагогіческу школу у Братиславі. Послі баршоньової революції принимать активное участіє у роботі русинських обществ (Общество им. А. Духновича, „Русский Клуб - 1923”, Русинська Оброда). Из 1992 рока опубліковав цілу серію статей про знамых русинських діятелей.

29.09.1769 - Родився **Михаил Балудянский** - знамый ученый, первый ректор Петербургської Університету, декан правового факультета Будапештської Університету.

29.09.1833 - Родився **Николай Гомичко** - журналіст. Окончив духовну семинарію у Ужгороді (1855 р.), преподавав основы релігії у Ужгородській гімназії. Быв председов Общества Св. Василия Великого, главным инспектором народных школ. Написав учебник богословія діла студентув гімназії (1863 р.), составил зборник молитв и духовных співанок.

Елена /Илона/
Мондич

Игнатий Рошкович

Гавриіл Бескид

Михаил
Балудянский

Тройное сято у Мучоні: новый парох, новый діякон, Благодареніє

6 августа на сято Преображенія епископ Гайдудорогський о. Фюлеп Кочіш у Мучоні пуд час Літургії под открытым небом представив нового пароха Мучоня, о. Петра Поляка, и высвятил у діяконы Андраша Кондаша.

У 1878 році у Мучоні стався страшный пожар. Тогды згоріла булша часть села, и церков тоже повностью згоріла. Люди прийшли ид церкви и пуд открытым небом стали молитися до Всемогущого Бога.

Село было отбудовано, побудовалася и церков (пузніше строєніє розширили). Вірники не лем молилися из благодарностью за содіянну роботу, айбо, по традиції, у сято Преображенія коло церкви пуд открытым небом каждый рук служиться Сята Літургія. Сього рока коло церкви была отслужена епископська Літургія, котру celebrowав епископ о. Фюлеп Кочіш. На літургії

Его преосвященство представил Петра Поляка, котрый до теперь служив у двох районах екзархата, у булшости у церквах, побудованых у честь апостолу св. Петра и св. Павла, у селах Модёровшка, Шелеб. У Мучонь отец П. Поляк прибыл из Бактокейка из свойов любимов родинов. Пуд час Літургії также был высвяченый другим діяконом Екзархата Андраш Кондаш. Новый діякон є уроженцем Торносентякобі, а його мила жона – уроженка Нірташа.

780-ручний Мучонь теперь вуддав хвалу Богу, просячи Його, обы дав людям силы, обы на протяженію послідующих столітій они усилили свою віру и далее бudoвали свою сочасность и будущность.

Пийтер Федор

Görög Katolikus Szemle, 2009. szeptember. 9 sz.

Рецепты

Русинської кухні

Поливка из яйцями

Продукты: 1 ложка масти, 3 ложки муки, 1 цибуля, на каждую персону едно яйце, 2 літра воды, 3-4 ложки сметаны, оцет, суль

Приготовленіє: испершу приладиме запражку из 1 ложки масти, 3 ложек муки и едної цибулі. Сись ранташ (запражку) заллеме студенов водов и добре розмішаєме, повариме. Коли ранташ повариться, дуллеме у горниць два літра воды, заквасиме оцтом, посолим. Коли поливка закипит, убеме у горниць по єдному яйцєви на персону. Крім того, мож сєсо поливку приладити иншак: яйца добре взбити и помали улляти у киплячу воду. Пуд кониць заправити поливку сметанов.

Наповняна телятина

Продукты: 1-2 кіла телятины, 2 кіфлика, зелена петрушка, 2 ложки масти

Приготовленіє: Береме телячєє мнясо (из стегна) у єдному дарабі. Помытоє мнясо розотнеме так на єдному боці, обы не рушати край. У розтинку закладеме наповнянку, пак мнясо зашиєме нитками.

Діла наповнянки: замочиме 2 кіфлика у воді, коли помякнут, утиснеме из них воду, посолим, примішаєме 3 яйца, кавову ложечку посіченої

зеленої петрушки, тлько же масти, добре умісиме.

Наповняноє мнясо покладеме на тепшу, на котру сьме улляли 2 ложки розтопленої масти, дакулько ложек студеної воды. Печеме у бловдері годину. Треба доливати студенов водов, кидь вода у тепші упарилася. Упеченоє мнясо ріжеме на тонкі дарабы, подаєме из салатом вадь квасными огурками.

Токан из брынзов

Продукты: мука тенгеричана - 500 г, солонина - 300 г, брынза - 300 г, цибуля - 2 головки, сметана - 500 г, олай - 100 г, мало масла

Приготовленіє: Тенгеричану муку завариме у киплячу подсолєну воду. Вариме 10 минут, коли загусне, мало остудиме. Солонину и цибулю поріжеме на дарабы и посмажиме из олайом. Блюдо из огнестойкого стекла умастиме маслом, посыплєме призлями. На дно выкладеме половку токана, пак половку брынзы, поллєєме жиром из солонинов, на брынзу выкладеме другу половку токана. На вирьх брынзу, што опсталася и заллеме ушытко сметанов. Посыплєме свіжим укропом и запечеме. Печєся 30 минут.

**Рецепты Тамары Керчі
и др. Маріанны Лявинец**

Сято рождения Божої Матері..... стр. 2

Норберт Задубенскі

Возвращеніє Маріяповчанської Чудотворної Иконы.....стр. 5

Памняти Андраша Штумпф-Бенедека стр. 6

А. Штумпф-Бенедек

Губернатор Подкарпатської Руси – Константин Грабарь.....стр. 8

Др. Павел Мейсарош

Незабываєма Мамка.....стр. 12

VI. Русинський Художественний Пленер.....стр. 15

Пам'ятні дати.....стр. 16

Русинська кухня стр. 18

Kiadja

az Országos Ruszin Kisebbségi Önkormányzat
Felelős kiadó: Manajló András

A szerkesztőbizottság tagjai:

Dr. Ljavinyec Sztjepán - felelős szerkesztő;

Dr. Lyavinecz Marianna - szerkesztő;

Morilyák Valéria, Szilcer-Likovics Olga, Dr. Szabó János,
Szónoczky János Mihály;

Szkiba Irén - szerkesztőségi titkár;

A szerkesztőség címe:

1147 Budapest, Gyarmat u. 85/b.

Tel.: (06-1) 468-2636

Fax: (06-1) 220-8005

E-mail: ruszinok@freemail.hu

lavinec@freemail.hu

http:// www.ruszinvilag.hu

Nyomdai munkálatok: Atlantisz Reklám- és Nyomdaipari Kft.

Выдає:

Всержавное Русинське Меншинове Самоуправление
Отвѣтственный выдаватель: Андрій Манайло

Члены редакции:

Др. Степан Лявинец - отвѣтственный редактор;

Др. Маріанна Лявинец - редактор;

Валерія Мориляк, Др. Янош Сабов,

Ольга Сільцер-Ликович, Янош Мігаль Соноцкі;

Ірина Скиба - секретарка;

Адрес редакции:

1147 Будапешт, улица Дярма 85/б.

Тел.: (06-1) 468-2636

Факс: (06-1) 220-8005

E-mail: ruszinok@freemail.hu

lavinec@freemail.hu

http:// www.ruszinvilag.hu

При передрукови посилатися на "Русинський Світ"

ISSN: 1785-1149

Появлення новинки пудпоровали: Фондація Национальных та Етнічних Меншин Маґярицини,

Всержавное Общество Русинської Інтелігенції імені Антонія Годинки,

Фондація "За Русину" и Общество Русинської Культуры.

A lap a Magyarországi Nemzeti és Etnikai Kisebbségekért Közalapítvány,

Hodinka Antal Országos Ruszin Értelmiségi Közhasznú Egyesület,

"Ruszinokért" Alapítvány és Ruszin Kulturális Egyesület

támogatásával jelenik meg 1000 példányban.

Egy példány eladási ára: 600 Ft.